

NVE

Å ENERGI VANNKRAFT AS
Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Vår dato: 02.09.2025

Vår ref.: 202423486-6 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE vurderer økt slukeevne i Hofsfoss kraftverk i Begnavassdraget i Ringerike kommune, Buskerud fylke som ikke konsesjonspliktig

Samlet sett vurderer NVE at det planlagte bytte av løpehjul og økning av slukeevne med 10 m³/s ved Hofsfoss kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Effektoppgraderingen er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Å Energi datert 20. desember 2024 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for økt slukeevne for Hofsfoss kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende vannkraftanlegg og konsesjon

Hofsfoss kraftverk ligger i nedre deler av Begnavassdraget nord for Hønefoss i Ringerike kommune. Det er fire kraftverk, Hensfoss, Begna, Hofsfoss og Hønefoss, som utnytter det magasinerte vannet fra høyt i nedbørsfeltet til Begna og Sperillen og Samsjøen. Kraftverkene ligger slik til at undervannet fra en stasjon er inntaksnivået til det neste.

Å Energi har konsesjon for 22,9 % av vannfallet, gitt ved kgl.res. 1. mars 2002. Hofsfoss kraftverk har imidlertid ikke konsesjon. Det er et elvekraftverk uten magasin, og benytter derfor kun den til enhver tid tilgjengelige vannføringen i vassdraget. Kraftverket utnytter et fall på 27 m, har en installert effekt på 28 MW og en midlere årsproduksjon på 160 GWh/år.

Tiltaket

Det planlagte tiltaket innebærer bytte av løpehjul og økning av slukeevne med 10 m³/s (fra 120 m³/s til 130 m³/s). Kraftverket vil få en økt produksjon på 19 GWh/år sammenlignet med dagens produksjon. Installert effekt vil øke fra 28 MW til 30 MW.

Det er per i dag ingen minstevannføring forbi kraftstasjonen og elveløpet går tørt store deler av året med unntak av perioder med flomoverløp. I en miljørapport utarbeidet av Sweco på oppdrag

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

fra Å Energi, er det gjennomført en beregning over hvordan tiltaket er forventet å påvirke antall dager ned overløp over dammen. Det er tatt utgangspunkt i tre år som er typiske for tørre, våte og normale år. Resultatene er gjengitt i tabellen under (tabell 1).

Tabell 1. Oversikt over antall dager pr år med overløp på Hofsoss dam ved vannføringer på 120 m³/s og 130 m³/s. Det er tatt utgangspunkt i 3 år som er typiske for tørre, våte og normale år (HHV. 1996, 2008, og 2000) for å illustrere reduksjon i dager med overløp på dammen dersom slukevnen på kraftverket økes. Kilde: Sweco.

	Dager overløp		
Slukeevne (m ³ /s)	120 m ³ /s	130 m ³ /s	Reduksjon i antall dager med overløp
Tørt år (1996)	12	10	2
Normalår (2002)	77	68	9
Vått år (2008)	114	109	5

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Planen ble sendt på begrenset høring til Ringerike kommune, Buskerud fylkeskommune og Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, med høringsfrist 7. mai 2025.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende uttalelse:

Buskerud fylkeskommune uttaler følgende i brev til NVE den 7. mai 2025:

Samferdsel

Tiltaket berører ikke fylkesvei direkte, men kan påvirke trafikken ut på fylkesveinettet under anleggsperioden.

Utbygging og utvikling av et område medfører vanligvis økt aktivitet, trafikk og trafikkbelastning i kryss og avkjørsler. Det må utarbeides en trafikkvurdering som legges til 2 grunn for planleggingen av veinettet. Vurderingen må omfatte alle trafikantgrupper og må synliggjøre de trafikkmessige virkningene av planen. Forholdet til dagens/fremtidig trafiksituasjon, trafikkavvikling, kollektivtrafikk og trafiksikkerhet for myke trafikanter (herunder trygg skolevei), samt kapasitet og belastning i kryss/avkjørsler og rundkjøringer må redegjøres for.

Vannmiljø

Tiltaket berører vannforekomst Begna Hovsfoss – Hønefossen (VannforekomstID 012-3052-R). Vannforekomsten er registrert i Vann-Nett som en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) på grunn av påvirkningen fra vannkraftproduksjon. Vannforekomsten er registrert med moderat økologisk potensial og god kjemisk tilstand. Med grunnlag i §10 i vannforskriften er

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

det gitt unntak for miljømålet for økologisk tilstand (uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålet), miljømålet er satt til moderat.

I miljøvurderingen utarbeidet av Sweco som er vedlagt forespørselen fra Å Energi, oppgis det følgende: «Endring av slukeevne i Hofsfoss kraftstasjon fra 120 m³/s til 130 m³/s medfører at 10 m³/s i flomepisoder fraføres elveløpet. Dette betyr i hovedsak at overløp over dammen reduseres noe i vårfloppen. Berørt strekning er ca. 500 m, og har substrat av bart fjell og stor stein. Elveløpet er tørt mesteparten av året, og forholdene for akvatisk liv er svært dårlige. Det berørte elveløpet er et uproduktivt flomløp og det vurderes at fraføring av 10 m³/s flomvann har ubetydelig eller ingen negativ effekt for ferskvannsøkologiske forhold i elveløpet eller i elva nedstrøms den berørte strekningen. Sannsynligheten for at det skal oppstå varige endringer og skader av denne justeringen er svært liten».

Buskerud fylkeskommune ser det som positivt at kraftverket oppgraderes. Tiltaket vil bedre utnyttelsen av vannkraftressursene i et allerede regulert vassdrag. Hofsfoss har ingen egen konsesjon, men det er gitt konsesjon for erverv av 22,9 % av vannfallet ved kgl.res. av 01.03.2002. Det er ingen minstevannføring forbi kraftstasjonen og elveløpet går i dag tørt store deler av året med unntak av perioder med flomoverløp. Også de to ovenforliggende kraftverkene mangler egen konsesjon, mens Hønefossen nedstrøms har program for slipp av minstevannføring i turistperioden.

Selv om tiltaket i henhold til miljøvurderingene utarbeidet av Sweco vil ha ubetydelig eller ingen negativ effekt for ferskvannsøkologiske forhold i elveløpet eller i elva nedstrøms den berørte strekningen, vil det heller ikke bidra til en forbedring. Begna er ei stor elv, og vi vurderer det som lite sannsynlig at en hadde åpnet opp et tilsvarende kraftverk i dag uten bruk av krav om minstevannføring og miljøvilkår. Buskerud fylkeskommune ber derfor NVE vurdere konsesjonsplikt med tanke på miljøforbedringspotensialet. I en slik vurdering bør Hofsfoss ses i sammenheng med nærliggende kraftverk, slik at tilstanden for vannmiljø på vassdragsstrekningen vurderes helhetlig både med tanke på dagens tilstand, men også den framtidige. Vi legger til grunn at søker og energimyndighet har satt seg inn i Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027, og Buskerud fylkeskommune ber om at hensyn til vannmiljø blir ivare tatt best mulig i samsvar med denne.

Å Energi sine merknader til høringsuttalelsen fra Buskerud Fylkeskommune i brev til NVE den 16. mai 2025:

Samferdsel

Hofsfoss ligger inne i Treklyngen Industripark, et industriområde med en del tungtransport, vesentlig transport av flis og tømmer. All transport til og fra vårt anleggsområde på Hofsfoss vil benytte Årbogveien, privat vei eid av Treklyngen Industripark. Fra Årbogveien vil transportene gå direkte ut på E16 Ådalsveien, og deretter på E16 i retning Oslo eller Gol. Det er ingen skoler eller boliger langs verken Årbogveien eller den aktuelle delen av Ådalsveien, kun industri, næring, skog og utmark. Disse veiene er lite brukte turveier. Trafikk til og fra anleggsstedet vil i liten grad påvirke myke trafikanter. I forbindelse med planlagt utbygging av Treklyngen Industripark har Cowi utarbeidet en konsekvensutredning for trafikk på området. Rapporten konkluderer med at selv med forventet trafikkøkning etter utbygging vil

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

det aktuelle veinettet fortsatt ha god kapasitet og det forventes ingen avviklingsproblem i krysset ved E16 Ådalsveien. Omfang av anleggstrafikk relatert til tiltaket på Hofsfoss vil være lite i forhold til den samlede trafikken til og fra Treklyngen sitt område. Anleggsperioden på Hofsfoss vil ikke utgjøre noen belastning for det aktuelle veinettet.

Vannmiljø

ÅEVK er tilfreds med at Buskerud fylkeskommune er positive til en oppgradering av kraftverket. Konesjonsplikt med tanke på miljøforbedringspotensial, slik fylkeskommunen ber om, er etter vårt syn ikke relevant i denne sammenheng. Nå[r] myndighetene skal vurdere konsesjonsplikt etter vassdragslovgivningen er det nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes. Vi mener tiltaket ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper for allmenne interesser utover dagens situasjon, slik at det oppstår konsesjonsplikt etter vassdragsreguleringsloven. Dette støttes også av Sweco sin miljørapport. Vi viser videre til at den utbygde strekningen hovedsakelig består av fjell og stor stein, og har vært tørrlagt i mange år. Det må slippes mye vann i det storsteinede elveleie for at det skal ha noen miljøeffekt. En eventuell minstevannføring på denne strekningen vil etter vår vurdering ha liten samfunnsnytt.

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved økt slukeevne i Hofsfoss kraftverk vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant.

Det er virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning. Som vassdrag regnes i henhold til vannressursloven alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (10-års flomsone). Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det adskiller seg tydelig fra omgivelsene. Sidevassdrag er også en del av vassdraget.

Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden med vedlegg, høringsuttalelser, tiltakshavers kommentarer til innkomne høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Vann-nett, Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet.

Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om eventuelle virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

Etter NVEs vurdering vil de vassdragstilknyttede virkningene av det foreslåtte tiltaket hovedsakelig være knyttet til redusert overløp nedstrøms inntaksdammen i perioder med vannføring over 120 m³/s. Dette skjer primært i forbindelse med vårfloppen. Den mest berørte strekningen er fra inntaksdammen ved Hovsfossen til utløpet fra Hovsfoss kraftverk. Det er ikke krav om minstevannføring på denne strekningen.

Det er registrert elvemusling (sårbar – VU) og edelkreps (sterkt truet – EN) i Begnavassdraget, men ikke på den berørte strekningen. Det er heller ikke registrert andre truede arter eller naturtyper i området. Like nedstrøms kraftverksutløpet er naturtypen "kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti" registrert i Naturbase, og denne har stor verdi. Området er også viktig for fuglearter som kvinand, stokkand og enkelte år sangsvane vinterstid. NVE vurderer imidlertid at den foreslåtte økningen i slukeevne ikke vil påvirke dette området.

Det kan forekomme nedstrøms vandring av migrerende fiskearter som bl.a. sik og ørret fra strekningen ovenfor inntaksdammen i perioder med høy vannføring. Likevel anses det som lite sannsynlig at tiltaket vil ha nevneverdig innvirkning på denne vandringen, ettersom den berørte strekningen uansett er tørrlagt store deler av året.

Ifølge miljørapporten fra Sweco vil antall dager med overløp reduseres med to dager i tørre år, fem dager i våte år og ni dager i normalår. Selv om økt slukeevne vil redusere antallet overløpsdager noe, er strekningen nedstrøms Hovsfosdammen allerede tørrlagt store deler av året. Hovsfoss kraftverk ble satt i drift i 1978, og det har siden ikke vært sluppet minstevannføring på strekningen nedstrøms dammen. Slik NVE vurderer det har elvestrekningen og det tilhørende biologiske mangfoldet mest sannsynlig tilpasset seg en situasjon med kun tidvis overløp og eventuelt resttilsig. Miljørapporten konkluderer også med at det planlagte tiltaket vil ha ubetydelig eller ingen negativ effekt på ferskvannsøkologiske forhold i elveløpet eller nedstrøms den berørte strekningen. Strekningen er heller ikke aktuell for sportsfiske eller andre friluftsmål, da den er fysisk utilgjengelig og tørrlagt store deler av året.

I sin høringsuttalelse påpeker Buskerud fylkeskommune at selv om miljøvurderingene tilsier at tiltaket vil ha ubetydelig eller ingen negativ effekt for naturmangfoldet i vassdraget, vil det heller ikke bidra til en forbedring. De ber derfor NVE om vurdere konsesjonsplikt for Hovsfoss og nærliggende kraftverk med tanke på miljøforbedringspotensialet. Som nevnt ovenfor vurderer vi i denne saken kun nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen. Denne vurderingen tar kun for seg om de meldte endringene i eksisterende kraftverk er konsesjonspliktige. Hvorvidt Hovsfoss og de andre kraftverkene bør konsesjonsbehandles inngår dermed ikke i vurderingen. Et fritak fra konsesjonsplikt her er likevel ikke til hinder for å kunne kalle kraftverkene med tilhørende reguleringer inn til konsesjonsbehandling ved et senere tidspunkt, jf. vannressursloven § 66, dersom dette anses som nødvendig for å ivareta viktige miljøhensyn i vassdraget.

Naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn for utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Over har NVE vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende i denne saken, jf. § 8. Dermed kommer ikke føre-var-prinsippet i § 9 til anvendelse. NVE vurderer at tiltaket ikke er av en slik størrelse at det vil påvirke andre hensyn som de øvrige prinsippene i naturmangfoldloven

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

skal sikre (§§ 10 til 12), og har derfor ikke vurdert de som relevante. Vi vurderer heller ikke at tiltaket vil komme i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Den omsøkte utbyggingen vil berøre vannforekomsten Begna Hovfoss – Hønefossen (ID-012-3052-R). Vannforekomsten er sterkt modifisert, og har i dag moderat økologisk potensial og god kjemisk tilstand. Den viktigste påvirkningen i vannforekomsten er vannkraft som har stor påvirkningsgrad. Vannforekomsten er gitt mindre strenge miljømål etter § 10 da det er vurdert at det er uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålet.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig eller hindre at miljømålet nås i den berørte vannforekomsten. En økt slukeevne ved Hovfoss kraftverk fra 120 m³/s til 130 m³/s vil slik vi vurderer det ha ubetydelig eller ingen negativ effekt for den økologiske tilstanden i elveløpet eller i elva nedstrøms den berørte strekningen. Vannforskriften § 12 kommer derfor etter vår vurdering ikke til anvendelse i denne saken.

NVEs konklusjon

Samlet sett vurderer vi at bytte av løpehjul og økning av slukeevne med 10 m³/s (fra 120 m³/s til 130 m³/s) ved Hovfoss kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Tiltaket er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 29. august 2025.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 20. desember 2024. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

I medhold av vilkårene i gjeldende konsesjon for 22,9 % av vannfallet kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Anleggsarbeid må ikke settes i gang før detaljplanen er godkjent av NVE. Tiltakshaver har ansvar for at detaljplanen er i samsvar med kommunal reguleringsplan og/eller arealplan. Dersom nye områder skal tas i bruk må tiltakshaver være forberedt på å gi en konsekvensvurdering av dette, slik at detaljplanene inneholder de nødvendige opplysninger. NVEs veiledere 4/2018 «Rettleiar til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgevinga» og NVEs digitale veileder «Detaljplan for vassdragstiltak – Miljø og landskap» er tilgjengelige på www.nve.no/energi/tilsyn/miljoetilsyn-vassdragsanlegg/.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Søknad om detaljplan sendes til NVEs miljøtilsyn.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på:

www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags-og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings-og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/.

Det gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved økningen av slukeevne i Hofsoss kraftverk. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg.» Av denne bestemmelsen følger at økt installert effekt er konsesjonspliktig etter energiloven.

NVE gir Å Energi Vannkraft AS endret anleggskonsesjon for Hofsoss kraftverk i forbindelse med oppgradering av kraftverket. Generator og transformator i kraftverket har fått økt ytelse fra 32 til 35 MVA. Ellers er det ingen endringer på de elektriske anleggene. Endringene på de elektriske anleggene vil skje inne i eksisterende kraftverk.

I forbindelse med økt ytelse på aggregatet er det gjort avklaringer med områdekonsesjonær Føie AS om at kapasitet i nettet vil være driftsmessig forsvarlig. Føie AS skal bygge og drive ny 22 kV kabel mellom Hofsoss kraftverk og Follum sekundærstasjon, i medhold av sin områdekonsesjon.

Øvrige merknader

Kraftverk med generatorytelse over eller lik 100 kVA har registreringsplikt etter skattelovgivningen. All kraft produsert i slike anlegg er også avgiftspliktig. Mer informasjon finnes i «Årsrundskriv for avgift på elektrisk kraft», tilgjengelig på <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/rundskriv-retningslinjer-og-andre-rettskilder/avgiftsrundskriv/>.

Mulighet til å klage

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Med hilsen

Håkon Berg Sundet

fagleder

Håvard Vedeler Nilsen

rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Å ENERGI VANNKRAFT AS

Kopimottakerliste:

STATNETT SF - - -

RINGERIKE KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

GLITRE NETT AS

Buskerud fylkeskommune

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.